

STÁTNÍ ZDRAVOTNÍ ÚSTAV

Předávání dat o jakosti vody

Nová povinnost výrobců pitné vody: předávání dat o jakosti vody.

Směrnice Rady Evropské unie (EU) o jakosti vody určené pro lidskou spotřebu (98/83/EC) ukládá členským státům povinnost zajistit pravidelné monitorování jakosti vody určené pro lidskou spotřebu a každé tři roky zveřejnit zprávu o jakosti vody určené pro lidskou spotřebu s cílem informovat spotřebitele. První zpráva pokryje léta 2002, 2003 a 2004. Součástí každé této zprávy musí být jako minimum informace o všech jednotlivých zdrojích vody s průměrnou kapacitou nad 1 000 m³ denně nebo využívaných více než 5 000 osobami. Zpráva se rovněž musí zasílat Evropské komisi.

V souvislosti s přípravou vstupu České republiky do EU zřídilo Ministerstvo zdravotnictví ČR celostátní monitoring jakosti vod (CMJV) a sběrem dat pověřilo hygienickou službu. Hlavním zdrojem dat o jakosti pitné vody jsou rozbory, které jsou ze zákona povinny zajišťovat osoby uvedené v § 3 odst. 2 zákona č. 258/2000 Sb. o ochraně veřejného zdraví (provozovatelé veřejných vodovodů, veřejných studní a studní využívaných pro komerční účely apod.) a jejich výsledky předávat orgánu ochrany veřejného zdraví. Tato povinnost výrobců pitné vody je obsažena již v současném znění zákona o ochraně veřejného zdraví (§ 4, odst. 1: "*Opis protokolu jsou (osoby uvedené v § 3 odst. 2 - pozn. autorů) povinny předložit orgánu ochrany veřejného zdraví příslušnému podle místa činnosti.*"), ale zatím byla od orgánů ochrany veřejného zdraví různě vyžadována - v některých případech byla např. učiněna dohoda, že budou zasílány pouze opisy s nálezy, které nevyhověly vyhlášce na pitnou vodu, v jiných případech vyžadoval hygienik všechny rozbory.

Je zřejmé, že vzhledem k rozsahu předávaných dat (řádově statisíce výsledků a další statisíce doprovodných údajů ročně) je nutné přejít na elektronickou podobu sbíraných a zpracovávaných dat a že vzhledem k požadavkům systému jakosti celostátního monitoringu je třeba přijmout taková organizační a technická opatření, která by zajišťovala, aby data byla převáděna do elektronické podoby již v místě jejich vzniku, (tj. v laboratořích, které provádějí analýzy). Toto se většinou již děje, neboť laboratoře vesměs používají nějaký laboratorní informační systém do kterého data ukládají. Další přenos údajů však již v současnosti v elektronické podobě neprobíhá.

Novela zákona č. 258/2000 Sb. (ve znění zákona č. 274/2003 Sb.) platná od 1.10.2003 proto stanovuje dodavatelům pitné vody nově tuto povinnost (§ 4 odst. 1): "*Osoby uvedené v § 3 odst. 2 jsou povinny za podmínek upravených prováděcím právním předpisem zajistit u držitele osvědčení o akreditaci nebo u držitele autorizace kontrolu, zda voda má jakost pitné vody, a to nejméně v rozsahu a četnosti, stanovené prováděcím právním předpisem, a za použití metody, která splňuje požadavky upravené prováděcím právním předpisem, a pořizování protokolu o této kontrole v elektronické podobě; protokol jsou povinny neprodleně předat v elektronické podobě příslušnému orgánu ochrany veřejného zdraví.*" Dále je upřesněno (§ 4 odst. 2), že "*...Náležitosti protokolu, formu jeho elektronické podoby a datové rozhraní upraví prováděcí právní předpis.*"

Elektronický způsob přenosu dat z jednotlivých laboratorních informačních systémů do systému CMJV lze realizovat pouze tehdy, budou-li používané laboratorní systémy schopny exportovat všechna požadovaná data do definovaných souborů s dohodnutou strukturou a pravidly pro jejich naplnění. Formát pro elektronické předávání dat orgánu ochrany veřejného zdraví stanoví společná vyhláška Ministerstva

zdravotnictví a Ministerstva informatiky, kterou se stanoví forma elektronické podoby a datové rozhraní protokolu o kontrole jakosti pitné vody a vody koupališť, která bude další prováděcí vyhláškou k zákonu o ochraně veřejného zdraví. Vyhláška je v současné době ve vnějším připomínkovém řízení.

Osoby, které mají za povinnost předávat výsledky kontrolních rozborů pitné vody orgánům ochrany veřejného zdraví si pro splnění požadavků novelizovaných legislativních předpisů budou muset ověřit, zda laboratoř, která jim kontrolní rozborů provádí, je držitelem autorizace nebo akreditace pro příslušný typ rozborů a vyžádat si předávání výsledků také v předepsané elektronické formě, případně zplnomocnit laboratoř k jejich přímému předávání orgánům ochrany veřejného zdraví.

Laboratoře ucházející se o udělení autorizace (která vyplývá rovněž ze zákona č. 258/2000 Sb. a to již z platného znění) k provádění kontrolních rozborů pitné vody budou, kromě splnění řady dalších podmínek, povinny prokázat schopnost předávat stanovené údaje v elektronické podobě ve formátu stanoveném citovanou vyhláškou. Zájemci o autorizaci by se měli obracet na Státní zdravotní ústav ([Středisko pro kvalitu a autorizaci](#)), který byl ministerstvem k provádění autorizací pověřen.

Autor laboratorního informačního systému používaného laboratoří či jiný zkušený programátor musí vytvořit programový modul, který z dat uložených v laboratorním systému vybere požadovaná data, převede je do formátu, který je definován citovanou vyhláškou a exportuje je předepsané formě. Pro dobrého programátora, který zná používaný laboratorní systém, by toto neměl být obtížný úkol.

Novela zákona o ochraně veřejného zdraví vstoupí v platnost k 1.10.2003 a pro výše zmíněné povinnosti se nepočítá s žádným odkladem. Proto je nezbytné, aby výrobci pitné vody a laboratoře provádějící její kontrolu mysleli na tuto povinnost s předstihem a včas se připravili na její plnění.